

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2020 m. spalio 15 d. Nr. 4D-2020/1-911
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Aplinkos apsaugos departamentas arba Departamentas) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi dėl poilsia vietės, galimai neteisėtai įrengtos Aitros hidrografiniame draustinyje, nagrinėjimu.

2. Pareiškėjas skunde ir skundo papildymo dokumentuose nurodo:

- 2.1. „nuo 2020-05-12 neišnagrinėtas mano prašymas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);
- 2.2. „valdžios įstaigos tiesiog tyčiojasi iš pareiškėjo ir jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo „ištirti biurokratizmą“ Departamente.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. X 2020 m. birželio 5 d. skundo Seimo kontrolieriui byloje Nr. 4D-2020/1-765 saugomuose dokumentuose nurodyta:

4.1. Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimesi, išsiųstame Varnių regioninio parko direkcijai (toliau vadinama – Varnių regioninio parko direkcija arba Direkcija) elektroniniu paštu <...> (kopija), kuriame nurodyta – „pagal galiojančius teisės aktus hidrografiniame draustinyje draudžiama įrengti poilsia vietas. Tačiau privati ir verslą vykdanți poilsia vietė įrengta Aitros hidrografiniame draustinyje <...>. Jų veikla matoma <...> [...]. Prašau raštu pateikti išaiškinimą, kokios išimtys taikomos šiai poilsia vietei“ (toliau vadinama – 2020 m. balandžio 21 d. kreipimasis arba Kreipimasis);

4.2. Seimo kontrolieriaus Augustino Normanto 2020 m. rugsėjo 4 d. pažymoje Nr. 4D-2020/1-765 „Dėl X skundo prieš Varnių regioninio parko direkciją (toliau vadinama – 2020-09-04 pažyma) nurodyta:

„12.1. Pareiškėjas kreipėsi į Direkciją, pateikdamas informaciją, kad Aitros hidrografiniame draustinyje yra įrengta privati ir verslą vykdanči poilsiavietė, ir prašydamas pateikti paaiškinimą, kokios išimties yra taikomos šiai poilsiavietai, nes pagal galiojančius teisės aktus poilsiaviečių įrengimas hidrografiniuose draustiniuose yra draudžiamas [...]. [...] 12.6. Seimo kontrolieriaus skundo tyrimo metu buvo nustatyta, jog Direkcija neužregistravo Pareiškėjo Kreipimosi, tačiau faktiškai šis kreipimasis buvo priimtas nagrinėti – Direkcijos vyr. specialistas A. B. 2020-04-24 atliko patikrinimą dėl Kreipimosi nurodytų aplinkybių, susijusių su galimais teisės aktų pažeidimais, įrengiant poilsiavietę Aitros hidrografiniame draustinyje [...], t. y. Direkcija ėmėsi aktyvių veiksmų siekiant patikrinti Pareiškėjo Kreipimosi nurodytą informaciją. [...]

[...] Direkcija, 2020-04-21 gavusi informaciją apie galimus aplinkosauginius pažeidimus įrengiant poilsiavietę Aitros hidrografiniame draustinyje, bet persiuntusi šią informaciją nagrinėti pagal kompetenciją tik 2020-05-12, t. y. praėjus daugiau nei 14 darbo dienų nuo šios informacijos gavimo Direkcijoje dienos, pažeidė Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies nuostatas [...].

Seimo kontrolierius atkreipia Direkcijos dėmesį į tai, kad, pagal Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalį, institucijai turi būti persiunčiamas ir pareiškėjo kreipimasis. Seimo kontrolieriaus skundo tyrimo metu buvo nustatyta, kad Direkcijos 2020 m. gegužės 5 d. rašte yra nurodyta, jog Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimasis yra pridėdamas, tačiau pats Kreipimasis, kaip šio rašto arba Direkcijos 2020 m. gegužės 12 d. elektroninio laiško priedas, pridėtas nebuvo ir nebuvo persiųstas Aplinkos apsaugos departamentui [...].“

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti skunde ir skundo papildymo dokumentuose nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Departamentą prašydamas pateikti paaiškinimus dėl skundo (skundo papildymo dokumentų) teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

Iš Departamento pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

5.1. „Departamentas nėra gavęs X (toliau – pareiškėjas) 2020 m. gegužės 12 d. kreipimosi, pareiškėjo kreipimosi turinys nėra žinomas. Varnių regioninio parko direkcija (toliau – Direkcija) Departamentui nepersiuntė pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. Direkcijai el. paštu pateikto skundo kaip numatyta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje. Direkcija pati ėmėsi nagrinėti skundą, 2020 m. balandžio 24 d. pagal gautą skundą atliko neplaninį patikrinimą žemės sklype [...]. Departamento Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcijos viršininkė Renata Stankuvienė 2020 m. gegužės 12 d. į elektroninį paštą <...> gavo Direkcijos vyriausiojo specialisto A. B. prašymą pradėti tyrimą. Direkcijos prašymas Departamente užregistruotas 2020 m. gegužės 12 d. (reg. Nr. AD4-10244). Prie prašymo buvo pridėti priedai: Direkcijos 2020 m. gegužės 5 d. raštas Nr. V3-1.8.-53 „Dėl neteisėtai įrengtos poilsiavietės Aitros hidrografiniame draustinyje“, Direkcijos patikrinimo aktas su priedais ir kt. dokumentai. [...] Prie prašymo nebuvo pridėtas pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. Direkcijai pateiktas skundas, todėl Departamentui nebuvo žinomas pranešėjas, jo kontaktai ir pranešėjo kreipimosi turinys“;

5.2. Varnių regioninio parko direkcijos A. B. 2020 m. gegužės 12 d. elektroninio laiško priede – Varnių regioninio parko direkcijos 2020 m. gegužės 5 d. rašte Nr. V3-1.8.-53 „Dėl neteisėtai įrengtos poilsiavietės Aitros hidrografiniame draustinyje“ (toliau vadinama – Varnių regioninio parko direkcijos 2020 m. gegužės 5 d. raštas) – nurodyta: „Varnių regioninio parko direkcija (toliau – Direkcija) 2020-04-21 el. paštu gavo skundą (pridedama) dėl poilsiavietės įrengtos Aitros hidrografiniame draustinyje. Aitros hidrografinis draustinis nepatenka į Varnių regioninį parką.

[...] Valstybės saugomų teritorijų pareigūnai pagal dabar galiojančią teisinę reguliavimą gali vykdyti kontrolę tik valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose bei jų buferinės apsaugos zonose [...].

Atsižvelgiant į tai, kad gautas pranešimas yra Aitros valstybiniame draustinyje, kuris nepatenka į parką, prašome Jūsų pradėti administracinio nusižengimo tyrimą“;

5.3. „Departamentas į pareiškėjo [...] 2020 m. gegužės 12 d. kreipimąsi atsakymo nėra pateikęs, nes negavo pareiškėjo kreipimosi. [...] kreipimosi turinys Departamentui nėra žinomas“;

5.4. „2020 m. birželio 3 d. Departamento Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcijos viršininkė Renata Stankuvienė elektroniniu paštu <...> gavo pareiškėjo [...] paklausimą (turinys netaisytas): „*Labas vakaras, 2020 m. balandžio Varniu reg. parko administracija bei Aplinkos ministerija informavau apie nelegalia poilsavietae Aitros hidrografiniame draustinyje. Nepaisant teises aktu pazeidimu poilsavietae toliau vykdo versla draustinyje <...>. Prasau nedelsiant informuoti kodėl nuo pranesimo praejus 34 darbo dienoms atsakymas i mano prasymą neparengtas?*“. **X paklausimas, dėl jo prašymo terminų Departamente užregistruotas 2020 m. birželio 5 d. (reg. Nr. AD4-12151).**“

Departamento Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcijos viršininkės R. Stankuvienės 2020 m. birželio 4 d. pranešime, išsiųstame Pareiškėjui elektroniniu paštu <...> (kopija), nurodyta – „*norime informuoti, kad 2020-05-12 gavome iš Varnių regioninio parko surinktą patikrinimo medžiagą apie Aitros hidrografiniame draustinyje galimus pažeidimus. Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 31 str. Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Šiuo metu vyksta patikrinimas – atliekami vandens telkinių matavimai. Baigus patikrinimą Jus informuosime apie patikrinimo rezultatus. Patikrinimą atlieka vyr. specialistas N. A., tel. <...>. Kilus klausimas galite skambinti*“;

5.5. Departamento Šiaulių valdybos 2020-06-10 rašte Nr. (14.1)-AD5-8766 „Dėl informacijos pateikimo“, adresuotame Varnių regioninio parko direkcijai (kopija – Pareiškėjui), nurodyta: „2020 m. gegužės 12 d. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) gavo Varnių regioninio parko direkcijos pranešimą dėl Aitros hidrografiniame draustinyje vykdomus pažeidimus. Šiuo metu Inspekcija atlieka vietos neplaninį patikrinimą.“

Informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, [...], 31 str. nuostatomis patikrinimas yra pratęsiamas 10 darbo dienų. 2020-06-09 vietoje patikrinimą atliks Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Inspekcija patikrinimą užbaigs gavus Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos patikrinimo išvadas. Apie patikrinimo rezultatus informuosime atskiru pranešimu. [...]“;

5.6. „Informuojame, kad po Rašto Seimo kontrolieriui išsiuntimo [*pastaba*: t. y. po 2020-08-20] pareiškėjui X nebuvo siųstas tarpinis raštas. [...] Šiai dienai (2020-10-07) VTPSI [Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos; toliau vadinama ir – VTPSI] [Departamento] Telšių aplinkos apsaugos inspekcijai nėra pateikę patikrinimo rezultatų išvadų“;

5.7. „2020 m. birželio 19 d. [*duomenys neskelbtini*] buvo įteiktas žalos aplinkai apskaičiavimas ir informacija apie žalos aplinkai vertinimą ir aplinkos būklės atkūrimą. [...] 2020 m. liepos 30 d. Departamento Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcija surinktą žalos aplinkai vertinimo medžiagą perdavė Departamento Teisės departamento Civilinių bylų skyriui dėl ieškinio Teismui dėl žalos aplinkai atlyginimo pateikimo (reg. Nr. BDR-4279)“;

5.8. „[...] Administracinio nusižengimo tyrimas dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 305 straipsnio 10 dalyje nurodyto administracinio nusižengimo padarymo nėra pradėtas, nes negauta Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Vakarų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento atlikto patikrinimo išvada. Gavus išvadą iš Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos, kad be pamatų pastatyti nameliai priskiriami kilnojamiesiems objektams, bus pradėtas administracinio nusižengimo tyrimas. Jei Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos

[...] Vakarų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas nustatys, kad draustinio teritorijoje pastatyti nameliai priskiriami nesudėtingiems statiniams, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija [...] pagal kompetenciją pradės savavališkų statybų pašalinimo procedūras; [...].“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. *Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]

3 straipsnis. *Seimo kontrolierių veiklos tikslai:*

Seimo kontrolierių veiklos tikslai

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...].“

6.2. Viešojo administravimo įstatymo:

„2 straipsnis. *Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

[...]

14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

3 straipsnis. *Viešojo administravimo principai*

Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

[...]

14 straipsnis. *Prašymų ir skundų nagrinėjimas [...]*

1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.

[...]

8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

[...]

31. Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas

priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...]“

6.3. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo:

„4 straipsnis. *Institucijos pareiga teikti dokumentus pareiškėjams*

1. Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. [...];

6 *straipsnis. Dokumentų teikimo principai*

„1. Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais:

1) dokumentų išsamumo – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai;

2) dokumentų tikslumo – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus;

3) teisėtumo – institucijos veiksmai teikiant dokumentus grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais;

4) objektyvumo – institucijos darbuotojai, teikdami dokumentus, turi būti nešališki ir objektyvūs;

5) pagalbos – pareiškėjams teikiama pagalba įgyvendinant teisę gauti dokumentus; [...];

15 *straipsnis. Atsisakymas pateikti dokumentus*

[...] 2. Jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką. [...]“

6.4. Administracinių nusižengimų kodekso:

„305 *straipsnis. Saugomų teritorijų apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimas*

[...]10. Saugomų teritorijų apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimas neteisėtai pastatant, laikant ar naudojant apgyvendinimui, nakvynei, maitinimui ar kitiems tikslams vagonėlius ar kitus kilnojamosius objektus arba įrenginius

užtraukia baudą asmenims nuo trisdešimt iki trijų šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo šešiasdešimt iki šešių šimtų eurų. [...]“

7. Kiti teisės aktai

7.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintose Prašymų, ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse numatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas

asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis. [...].“

7.2. Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-118 patvirtintose Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėse numatyta:

„4. Už įstaigos dokumentų valdymo ir išsaugojimo organizavimą yra atsakingas įstaigos vadovas. [...];

[...]

12. [...] Registruojant gautus dokumentus, užfiksuojama dokumento gavimo data ir registracijos numeris, taip pat gauto dokumento sudarytojo pavadinimas, dokumento data, registracijos numeris ir dokumento pavadinimas (antraštė).

[...]

17. Visa įstaigos gauta korespondencija priimama ir paskirstoma įstaigos vadovo nustatyta tvarka. Jei gautas dokumentas buvo įdėtas į voka, vokas prie dokumento nepaliekamas, išskyrus atvejus, kai siuntėjo adresas nurodytas tik ant voko arba kai dokumento išsiuntimo ar gavimo datai įrodyti reikalingas pašto antspaudas.

Paaiškėjus, kad gautas ne visas dokumentas ar kad trūksta dokumente nurodytų priedų, apie tai informuojamas siuntėjas.

Dokumentai, atsiųsti ne pagal kompetenciją ar ne tuo adresu, persiunčiami gavėjui arba gražinami siuntėjui, kartu persiunčiant ir voka, jei dokumentas buvo gautas paštu. Asmenų prašymai persiunčiami ar kitos reikiamos procedūros atliekamos Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka. [...].“

7.3. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamente, patvirtintame Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 17 įsakymu Nr. AD1-239 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamento“ (toliau – Darbo reglamentas), numatyta:

„63. Gauti registruotini dokumentai patikrinami: ar atsiųsti nurodytu adresu, ar yra visi dokumente nurodyti priedai. Jei trūksta dokumentų, dokumento dalies arba jų priedų, apie tai informuojamas siuntėjas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

9. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2018 m. kovo 20 d. administracinėje

byloje Nr. eA-317-624/2018 konstatavo:

„[...] pažymėtina, kad Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pavyzdžiui, 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (žr. 2015 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015). Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015).“

Tyrimo išvados

10. Įvertinus Pareiškėjo skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją (pažymos 4–5 punktai), teisinį reglamentavimą (pažymos 6–7 punktai), taip pat teismų praktiką (pažymos 8–9 punktai), susijusius su Departamento pareigūnų veiksmais (neveikimu), susijusiais su Pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimu, konstatuotina:

10.1. Pareiškėjas 2020 m. balandžio 21 d. elektroniniu paštu kreipėsi į Varnių regioninio parko direkciją, pranešdamas, kad Aitros hidrografiniame draustinyje yra įrengta privati ir verslą vykdanči poilsiovietė, ir prašydamas pateikti paaiškinimą, kokios išimties yra taikomos šiai poilsiovietai, nes pagal galiojančius teisės aktus poilsioviečių įrengimas hidrografiniuose draustiniuose yra draudžiamas (pažymos 4.1 punktas);

10.2. Varnių regioninio parko direkcija 2020 m. gegužės 5 d. raštu kreipėsi į Departamentą, prašydama pagal kompetenciją išnagrinėti informaciją, susijusią su Aitros hidrografiniame draustinyje galimai neteisėtai įrengta poilsiovieta, ir pradėti tyrimą (pažymos 5.1 punktas).

Šiame rašte nurodyta, jog Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimasis yra pridedamas: „*direkcija [...] 2020-04-21 el. paštu gavo skundą (pridedama)*“ [...]. *Atsižvelgiant į tai, kad gautas pranešimas yra Aitros valstybiniame draustinyje, kuris nepatenka į parką, prašome Jūsų pradėti administracinio nusižengimo tyrimą*“. Tačiau pats Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimasis, kaip šio rašto priedas, pridėtas nebuvo ir nebuvo persiųstas Departamentui, kaip tai numatyta Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje (pažymos 5.1–5.2 punktas).

Varnių regioninio parko direkcijos 2020 m. gegužės 5 d. raštas buvo išsiųstas Aplinkos apsaugos departamentui elektroniniu paštu 2020 m. gegužės 12 d. Šis raštas buvo gautas ir užregistruotas Aplinkos apsaugos departamente 2020 m. gegužės 12 d., jam suteiktas registracijos Nr. AD4-10244 (pažymos 5.2 punktas).

10.3. Departamentas, atsakydamas į Seimo kontrolieriaus klausimą, ar Pareiškėjui buvo pateiktas atsakymas į jo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimąsi, nurodė, kad Varnių regioninio parko direkcija nepersiuntė Departamentui šio kreipimosi, kaip tai numatyta Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje, bei kad šio „skundo turinys departamentui nėra žinomas“ (pažymos 5.1 punktas).

Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių 17 punkte įtvirtinta, kad „Visa įstaigos gauta korespondencija priimama ir paskirstoma įstaigos vadovo nustatyta tvarka. [...] Paaaiškėjus, kad

gautas ne visas dokumentas ar kad trūksta dokumente nurodytų priedų, apie tai informuojamas siuntėjas“ (pažymos 6.2 punktą). Analogiško turinio nuostata yra įtvirtinta Departamento Darbo reglamento 63 punkte (pažymos 6.3 punktą).

Akcentuotina, kad Departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistomas gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pažymos 9 punktą).

Pažymėtina, kad Departamentas savo veikloje privalėjo vadovautis minėtu teisiniu reglamentavimu bei gero administravimo principu ir, nustatęs, kad Varnių regioninio parko direkcijos 2020 m. gegužės 5 d. rašte yra nurodytas kaip priedas Pareiškėjos 2020 m. balandžio 21 d. kreipimasis, kuris Departamentui nagrinėti nebuvo persiustas, turėjo imtis aktyvių veiksmų bei pats kreiptis į Varnių regioninio parko direkciją, prašydamas pateikti šį kreipimąsi. Tačiau tai atlikta nebuvo, tokiu būdu buvo pažeistas Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių 17 punkto, Darbo reglamento 63 punkto nuostatos ir atsakingo valdymo, gero administravimo principai (pažymos 6.1, 6.2, 9 punktai);

10.4. Pareiškėjas 2020 m. birželio 3 d. kreipėsi į Departamentą, pateikdamas informaciją, jog 2020 m. balandžio mėnesį informavo Varnių regioninio parko direkciją apie galimai neteisėtai įrengtą poilsiavietę ir nurodė, kad ši poilsiavietė ir toliau vykdo veiklą (pažymos 5.4 punktą).

Departamento Šiaulių valdyba 2020 m. birželio 10 d. raštu Varnių regioninio parko direkciją ir Pareiškėją informavo apie tai, kad yra atliekamas neplaninis patikrinimas, kad šio patikrinimo terminas yra pratęsiamas, kad šios institucijos prašymu patikrinimą atlieka ir Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Nurodytu raštu Pareiškėjas taip pat buvo informuotas, jog „Departamento Šiaulių valdybos Telšių aplinkos apsaugos inspekcija neplaninį patikrinimą užbaigti galės tik gavusi Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos išvadą“ bei jog apie patikrinimo rezultatus Pareiškėjas bus informuotas atskiru raštu (pažymos 5.5 punktą). Seimo kontrolieriaus skundo tyrimo metu buvo nustatyta, jog daugiau jokių raštų Pareiškėjui iš Departamento nebuvo siūsta (pažymos 5.6, 5.8 punktai). Taigi Pareiškėjui buvo pateiktas tik vienas tarpinis atsakymas dėl jo kreipimosi nagrinėjimo termino pratęsimo, tačiau iki šios pažymos surašymo dienos jam nebuvo pateiktas išsamus atsakymas į jo kreipimąsi (pažymos 4.1 punktą).

Seimo kontrolierius šiame kontekste pabrėžia, kad nagrinėjamu atveju dėl dviejų institucijų pareigūnų netinkamo veikimo (Varnių regioninio parko direkcijos netinkamų veiksmų, nepersiuntus Departamentui pagal kompetenciją nagrinėti Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimosi, ir Departamento neveikimo, kai nebuvo kreiptasi į Varnių regioninio parko direkciją dėl šio kreipimosi gavimo) susidarė tokia situacija, kai Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimasis Departamente nėra gautas bei užregistruotas Departamento naudojamoje dokumentų informacinėje sistemoje ir, praėjus daugiau kaip 5 mėnesiams nuo šio kreipimosi pateikimo viešojo administravimo subjektui dienos, Pareiškėjui nėra pateiktas atsakymas;

10.5. po Varnių regioninio parko direkcijos 2020 m. gegužės 12 d. elektroninio laiško gavimo Departamente buvo imtasi aktyvių veiksmų dėl Aitros hidrografiniame draustinyje galimai neteisėtai įrengtos poilsiavietės – buvo atliktas neplaninis patikrinimas, nustatytas žalos aplinkai padarymo faktas ir atliktas žalos aplinkai apskaičiavimas (pažymos 5.7, 5.8 punktai). Departamentas informavo Seimo kontrolierių, kad klausimas dėl administracinio nusižengimo, numatyto Administracinių nusižengimų kodekso 305 straipsnio 10 dalyje (pažymos 6.4 punktą), tyrimo pradėjimo bus sprendžiamas gavus Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos išvadą (pažymos 5.8 punktą). Taigi galutinis sprendimas dėl šio pažeidimo tyrimo Departamente dar nėra priimtas, todėl apie jį Pareiškėjas negali būti informuotas. Tačiau Departamentas nepateikė Seimo kontrolieriui duomenų, iš kurių būtų galima spręsti, dėl kokių priežasčių informacija apie kitus pirmiau minėtus Departamento atliktus veiksmus / priimtus

sprendimus / nustatytus pažeidimus negalėtų būti buvusi pateikta Pareiškėjui.

Pabrėžtina, jog Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 13 punkte įtvirtintas *išsamumo principas suponuoja viešojo administravimo subjektams pareigą pareiškėjams atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis buvo remtasi vertinant prašymo ar skundo turinį* (pažymos 6.2 punktas). Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies, 15 straipsnio 2 dalies nuostatos ir 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti principai, tarp jų – *dokumentų išsamumo, dokumentų tikslumo ir teisėtumo*, įpareigoja institucijas pateikti pareiškėjui išsamų, jo prašymo turinį atitinkantį atsakymą arba nurodyti atsisakymo pateikti šią informaciją priežastis (pažymos 6.3 punktas).

11. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius daro išvadą, jog Departamento pareigūnų neveikimas, kai nebuvo kreiptasi į Varnių regioninio parko direkciją dėl Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimosi persiuntimo ir Pareiškėjui nepateisinamai ilgai nėra pateiktas atsakymas į 2020 m. balandžio 21 d. ir 2020 m. birželio 3 d. kreipimusis, taip pažeidžiant Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių 17 punkto ir Darbo reglamento 63 punkto nuostatas, Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 13 punkte įtvirtintą išsamumo principą, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus principus ir atsakingo valdymo ir gero viešojo administravimo principus, turi Seimo kontrolierių įstatyme apibrėžtų biurokratizmo požymių (pažymos 6.1 punktas).

Atsižvelgiant į tai, konstatuotinas teisės į gerą viešąjį administravimą (pažymos 6.2, 8 ir 9 punktai) pažeidimo atvejis, o Pareiškėjo X skundas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos tarnautojų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos rekomenduoja:**

13.1. kreiptis į Varnių regioninio parko direkciją prašant pateikti Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. kreipimąsi;

13.2. pateikti Pareiškėjui išsamų ir teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Pareiškėjo 2020 m. balandžio 21 d. ir 2020 m. birželio 3 d. kreipimusis.

14. Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių buvo imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas